

ՀԱՆԴԵՍ

40 ՓԱՐԱ

ԱՀԱՅԱՅԻՆ ԵՎ ԹԱՐԱԿԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՂԻԿ տարարը երկու անգամ կը հրատարակուի Չորեկաբ-
րի եւ նաբար օրերն։ — Տարեկան բաժանորդագրութեան զինն է
100 լրց արծար։ — Վեցամսեայն 30. — Դաւաւաց համար 415 լրց.
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրց.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղիղ և
Առ Արտօնաւութեան եւ Տնօրին Անօն Սահաւան,
Էսկի Զապրիչ ճատութիւն Նշան Լ.Ֆ. Պլատիկեանի Տպարանն,
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնն եւ չեն տրուիր։

ԹԻՒ 203 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ԱՊՐԻԼ 1 ՇՈՒԾԱԹ

Ի Խ Թ Ա Բ

ՀԵՆՈՒՊ ագ-ճէ իրսալինէ հիմմէթ
իթմէթիշ օլան դամթլարըն, Զատիկութէն
Եվլէլ իրսալինէ հիմմէթլէրինի ըէճա
իտէրիզ։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Խ Ն

Մեծ Պահք։ — Հատընակը հուաբանութեան. —
Քոյր Տօքթուուվէ. — Տէլի ճօրճին սեղանը —
Նախակ. — Ապրիլ պիր. — Դիտական. — Զէշմէ^{մէյտանը ճինուցէթի։}

գաղտնի տեղ մը փախութիւն. և մինչ-
դեռ մենք այս խորհրդածութեամբ
կը անտնայինք, փողոցին գուռոր բաց-
ուելուն պէս, այնչափ բազմութիւնը
ազմուկով ներս լեցուելով ուղղակի
Մեծ Պահքի սենեակը դիմեցին։

Բայց ի տես Մեծ Պահքի պատ-
կառելի գէմքին, ամենքն ալ հան-
գարտեցան, պիշ պիշ երեսը կը նա-
յէին և խիստ կամաց ու զգուշու-
թեամբ իրարու հետ կը խօսակցէին։
Ով գիտէ մէջերնին ինչ անցաւ, մէկ
մ'ալ տեսանք որ ամենքն ալ հէօն-
կիւր հէօնկիւր կուլային ու կուրծքեր-
նին կը ծեծէին, և ստէպ մեղայ։
մեզայ կը զոչէին, բայց իրենց ահե-
հերն ու վահերն և մեզայներու ձայ-
ներն հետզհետէ այնչափ բարձրացան
որ վերջապէս Մեծ Պահքն ալ արթըն.
ցաւ։

Մեհ Պահքն աչքերը շփելով և իր
պատկառելի գլուխը վեր առնելով,
անգամ մը չորս կողմը նայեցաւ և այն-
չափ բազմութեան իր քով հաւաքուե-
շուն վրայ զարմացած, առաջին խօսքն
եղաւ։

— Զի՞նչ խնդրէք։

Բազմութեան մէջն սեւազգեատ
ծերունի մը յառաջ անցնելով, ամե-
նայն ակնածութեամբ և երկիւղածու-

թեամբ պատասխանեց ըսելով։

— Ով Տէր, իմացանք որ վեց շա-
բամթ անցեր է, յօրմէ հետէ ձեր Մէծ
Պահքութիւնը բարեհաճեր է այցելել
մեզ, մենք իսէ տահա շէնք շնորհք
Բարեկենդանը շարունակելու վրայ է-
ինք, ինչպէս եղաւ, մէկ մ'ալ իմա-
ցանք որ վեց շաբաթէ ի վեր է
հոս էք եղեր։

— Ո՛վ ամբարիշտքդ ի բարեպաշ-
տից, ո՛վ արբշիոքդ ի պարկեշտաց,
ո՛վ հաւատագոյնքդ ի վեհից . ո՛վ ա-
նարժանքդ ի փրկութեանց . չի՞ք փրր-
կութիւն ձեզ, ո՛վ քիւմիւքկդ ճէ-
ճէննէմի։

— Մեղայ . . . ահա խնդութեան
օրերը անցաւ, զղջումի օրերը եկաւ,
ամէն մարդ ինչ խնդութիւն որ ըրաւ,
Բարեկենդան է ըսուեցաւ անցաւ,
հիմայ կարգը եկաւ գործած մեղքե-
րը քաւեւու, ազօթելու, ապաշխարե-
լու վերջապէս մոխիրի վրայ նստելով
մեղայ գոչելու . բայց տեսնենք թէ
մոխիրի վրայ ո՞վ պիտի նստի . հիմա-
կու հիմայ երեսփ ժողովը նստեր ա-
պաշխարելու վրայ է . ուստի պէտք է
որ մենք ալ իր օրինակին հետեւինք,
բայց մոխիր չունինք, ուստի ատէտ
սաքին օլմասըն տէյի, մենք ալ մինակ
խոստովանանք ըլլալով մեղքերնիս զըզ-

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

—

է

Այլ սակայն՝ դուրսի բազմութիւ-
նը մեր այս արարքէն սաստիկ վշտա-
նալով, սկսան պօսալ կանչել և ան-
լուր նախատինքներ տեղալ մեզ գէմ,
և այս չափով ալ չը բաւականանալով՝
անընդհատ դուռը չալել, հըել և բըռ-
նի բանալու և կամ մինչեւ իսկ կոտ-
րելու չափ յառաջ երթալ։

Ո՞վ սոսկմանս, եթէ յաջողէին դու-
ռը կոտրելով ներս խուժել, ինչ պի-
տի ըլլար իմ վիճակս. անգամ մը ձեռ-
ուընին չիխայի, ալ անկարելի պիտի
ըլլար ազատիլը, ուստի աւելի լաւ էր,

ջալու ենք, հոգ չէ թէ պահքը ազօթ-քը մէկ ջրով լուացինք ու երեսը ան-դամ չը նայեցանք. ինչ ըրինք ըրինք, պէտք է խոստովանինք, բժշկուինք, մաքրուինք, որբուինք որ Աստուած նորէն տայ նորէն խնդացնէ :

—Ասացէք մեղայ . . .

Այս միջոցին երկայնահասակ, գե-ղեցիկ դիմօք և ալեխառու մօրուսով սեւազդեստ մէկը յառաջ անցնելով ծունկի վրայ եկաւ և սկսաւ խոստո-վանիլ

—Այլ և մեղայ ամենայն պատուի-րանացն Աստուածոյ յանձնառելեացն և հրաժարելեացն, զի ոչ զյանձնառա-կանն կատարեցի և ոչ ի հրաժարե-լոցն հեռացայ: զօրէնս առի և յօրի-նացն հեղդացայ. գործիս եկած կող-մը ուղածիս պէս քաշկռտեցի և խոռո-վութեան ու երկպառակութեան թէ-մէլը տնկեցի. վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ, զորն ասեմ կամ զորն խոս-տովանիմ. մեղայ . . . :

Մի քանի մօրուսուոր և անմօրուս ֆէսի և շարխալը մարդիկներ ներ-կայանալով՝

—Մեղայ չարաբանութեամբ լեղ-ուիս. ստախոսութեամբ, սուտ երդ-մամբ, երդմնազանցութեամբ, հակա-ռակութեամբ, վիճաբանութեամբ, շոգմագութեամբ, քսու, դատորիս-բանութեամբ, և ծաղու զբախոսու-թեամբ, հերձախօսութեամբ և անի-ծաբանութեամբ, տրտնջելով, դրժ-գոհելով, բամբասելով և հայհոյելով միշտ մեր տափուլը չալելով ու գը-լուխ ուռեցուցնելով, մեղայ . . . :

40—45 հոգի կրօնական և աշխար-հական միատեղ ներկայանալով:

—Մեղայ հոգւովս և զօրութեամբ սորա, մտօքս և շարժմամբ սորա, մարմնովս և զգայութեամբ սորա, մե-ղայ զօրութեամբ հոգւոյս, խորաման-կութեամբ, անզգամութեամբ, յան-գգնութեամբ, և երկշոտութեամբ, շուայլութեամբ և ժլատութեամբ, զեղիսութեամբ և անիրաւութեամբ, չարահաւանութեամբ, յուսահատու-թեամբ և թերամութեամբ մինչեւ անցաւ քիւլահը գլուխնիս վարպետու-թեամբ, մեղայ . . . :

Դարձեալ 10—12 հոգի միատեղ :

—Մեղայ ամենայն յոգուածով շին-ուածոյս և ամենայն անդամօք մարմ-

նոյս. հնգեակ զգայարանօքս և վե-ցեկի շարժմամբս, վերամբարձ ոտնա. հարութիւամբ և վայրագարչ մեղկու-թեամբ, յաջ և յահեակ խոտորելով, զառաջնոյն մեղանչելով և վերջնոյն չար նշաւակ գոլով, ըրի ինչ որ պէտք չէր ընել . մեղայ :

—
Վարդապետազգեստ 30—35 տա-րեկան մէկը ներկայանալով.

—Մեղայ չար խորհրդով մտաց, նենգութեամբ, ատելութեամբ, խե-թիւ, մախանօք, յաշախանօք, թու-լութեամբ, պոռնկուկան խորհրդով, արուական, իգական, անասնական, գրասնական, գագանական, ի գիշե-րի և ի տուբնջեան, երազտակն գիճու-թեամբ և անրջական գարչ տղտեղու-թեամբ, ի Հռովմ խուսափելու վատ-մտադրութեամբ մեղայ :

—
Մի քանի խմբագիրներ ներկայա-նալով,

—Այլ և մեղայ եօթնիցս յանցա-նօք մահացու մեզօք. հպարտութեամբ՝ և մասամբ նորին. նախանձու, և մա-սամբ նորին. բարկութեամբ, և մա-սամբ նորին. ծուլութեամբ, և մա-սամբ նորին. ագահութեամբ և մա-սամբ նորին. ոկրամութեամբ, և մասամբ, նորին. բղջախոհութեամբ և մասամբ նորին. մեղայ :

Ասոնք որ տեսանք ու լոեցինք, համարձակութիւն առնելով մենք ալ-յառաջ անցանք, և ամենայն երկիւ-ղածութեամբ, ծորագրելով ըսինք.

—Հայր սուրբ՝ զքեզ ունիմ միջ նորդ հաշտութեան և բարիխօս առ-միածին նրդին Աստուածոյ. զի ի.խա-նութեամբ որ տուեալ է քեզ, արձա-կեոցես զմեզ ի կապից մեղաց մերոց աղաշեմ զքեզ :

Նալինք Մեծ Պահքը թողութիւնը տալով, ողորմեսցին պիտի բաէ:
Գուշ անդամ

ՆԵՐՆԱԽՈՐ ՀԱԼԱԲ ԼԾԱՅՔ

Բանաստեղծք՝ իրենց դարուն դես-պաններն են ապագային քով
Վարդապետ

Ուրախութիւնը՝ կեանքն է ճառա-գայթի մը մէջէն տեսնուած :
Բառակ Ուլւէ

Նոր գաղափար մը՝ կը նմանի ճիշդ-այն գամին, զոր կուզենք մոցնել կարծր մարմնոյ մը մէջ, բազմիցս պէտք է վրան մուրճով զարնել հաստատուն և պինդ ըլլովէ առաջ . Բարյախուն ճը

Ճշմարիտ երջանկութիւնը՝ չափա-զանցութեամբ, ատելութեամբ, խե-թիւ, մախանօք, յաշախանօք, թու-լութեամբ, պոռնկուկան խորհրդով, արուական, իգական, անասնական, գրասնական, գագանական, ի գիշե-րի և ի տուբնջեան, երազտակն գիճու-թեամբ և անրջական գարչ տղտեղու-թեամբ, ի Հռովմ խուսափելու վատ-մտադրութեամբ կը գտնէ :

Առաքինութիւնը վերարկու մ'է որ անփոփոխ կը մնայ գէշ օգերուն իսկ: Տէսն Բէ-ղէն

Բազմաց համար, փորձառութիւ-նըն կը նմանի նաւուն կանթեղին որ կը լուսաւորէ միայն այն ուղին՝ ուսկից պիտի անցնի նաւը : Բօւլւէն

Ազնուութիւնն՝ գեղեցկութեան էա-կան ստորոգելիներէն մին է : Վէլէն Բէ-ղէն

Մատենի մը լաւագոյնն՝ ոչ թէ իւր բովանդակութենէն կախում ունի. այլ իւր յառաջ բերած տպաւորութիւննե-րէն. նոյնպէս և երաժշտութեան հը-րապոյրն՝ իւր եղանակն չէ, այլ մեր լը-սելեաց վրայ ըրած ազդեցութիւնը: Հօլմէ

Ազնիւ զգացումներն բարերար ար-դիւնքներ առաջ կը բերէ ինչ ինչ բը-նաւորութեամց վրայ, նման դարնա-նախին անձրեւոյն: որ երկրիս ձիւները կը հալեցնէ և կը պատճառէ երջան-կութիւն համայն աշխարհի :

Ֆէկէռէքտ Պուեր

Գուշ կենաց թերթերուն մէջ ծալ-լուած թուլթ մ'է : Փէւստէն ճը

Տգեղութեան մէջ երիտասարդու-թիւն, ցողոտիներու վրայ արեգա-կան ճառագայթ մ'է:

Ժ. Վարդապետ
(Թարգմ.) Մ. Գ. Մօջան

ԳՈՅՐ ՏՈՔԹՈՒՈՒՎՀԵ

—

Նախորդ Ռէ-էն

Համաձայելով որոշուեցաւ սոյն գաղափարին մեծաւ մասամբ ճիշդ լինելու և գաղթեցուցին իրեանց խօսակցութիւնն ամուսնութեան վրայ խօսելու համար : Ամենն ուղելով իր գաղափարն յայտնել, իրարանցում մը տեղի ունեցաւ և Մարկերիդ իր երազներէն արթնցաւ :

— Հիմա որ ձեր որդին իւր ապագայն ապահոված է, ինչու չէք ամուսնացներ զօրիորդ Մարկերիտն :

— Զէք խորհիր, հայր: Անօժիտ աղջիկ մը, այսպիսի ժամանակի մը մէջ :

— Շատ լաւ, ես կը ճանչնամ անձ մը որ կը խորհրէ այդ անօժիտ աղջիկը ամուսնութեան :

Եւ որպէսէտեւ խելահաս եղաւ թէ Մարկերիտ կրնար լսել, յանկարծ իրեանց ձայնը հանդարտեցաւ և օրիորդըն այլ եւս ոչինչ նշմարեց, և Մարգիկունին կը շարունակէր ընել իւր գրեթէ անարժան մերժման շարժումներն :

Մարկերիտ շատ ազատամիտ էր և նոյն երեկոյին խոստովանեցաւ իւր մօր թէ՝ ակամայ գաղտնի խօսակցութեան տեղեակ եղած էր ըստ բաւականի, մի և նոյն ժամանակ հարցուց իւր մօրը համեստ և միամիտ հետաքրքրութեամբ մը թէ երէցը որո՞ւն վրայ կը խօսէր: Մարգիկ իւր աղջկան չափ ազատամիտ լինելով՝ ոչինչ ծածկեց նըմա: Եւ ինդիրն ամուսնութեան մը վրայ էր: այն երիտասարդն որ կը փափաքէր Մարկերիտի հետ ամուսնանալ, Շամըռօ կը կոչուէր և երեսնամեայ հասակաւ, Պըղանսոնի ամենահարուստ ժամագործներէն մին նըկատուած էր:

— Կը գուշակես, ըստ Մարգիկունին, թէ չուզեցի աւելի մանրամասնութեանց մէջ մտնել: Դուք չես կը րնար տիկին Շամըռօ ըլլալ: Եւ որովհետեւ ամուսնութեան այս կէտին վըրայ ենք, հարկ է որ քեզ ըսեմ ինչ որ կը մտածեմ այդ բանին վրայ և դուք ալ պարտաւոր ես ինձ յայտնել քու կարծիքներդ: Բատ օրինաց, իրաւունք ունիս եղբօրդ հետ բաժնե-

լու այն աղքատիկ ինչքն որ կը մնայ մեր մէջ վագանցուկ հարստութենէն. և այս, սիրելի աղջիկս, բաւական չէ կարենալ գոնելու: Համար յարմարագոյն վիճակ մը:

Դագաւորին զքեզ պիտի օժտէր և իւր պալատան աղնուականաց միոյն պիտի տար . . . բայց այսօր աղնուականը հազուագիւտ են, և նոքա որք իրեանց պատիւն անազարտ պահած են ոչինչ ունին: Անոնցմէ միոյն հետ ամուսնանալն, կը նշանակէ մատնուիլ մի այնպիսի թշուառութեան ուսկից մեր անունն բաւական նեղուած է: Քեզ անկ է այժմ այդ աղնուականաց մին և կամ Պ Շառմըռօն ընտրել: Բայց պարտիս գիտնալ որ՝ գեղեցկութիւնդ ի վաճառ պիտի հանուի,

— Մայր իմ, պատասխանեց գեռաւատի օրիորդն, ինձ համար զնա մերժելու իրաւունք ունիք: Երբէք չը պիտի ընդունէի նմանորդինակ վաճառում մը:

— Սիրեցեալ զաւակս, յարեց Մարգիկունին, կը ճանաչեմ զգացմանց բարձրութիւնն: Ահա ինչու դէմ կեցայ այդ առաջարկին: Եւ ահա ինչու քաջարտութիւն պիտի ունենամ քեզ մի մեծ զոհողութիւն առաջարկելու: Մարգիկն իւր թոշակներովն չը կրնար ակնկալեալ վիճակ մ'ունենալ: Իրեն համար իմ սահմանած թոշակն չը բաւեր մմութեան մէջ չը մնալու համար շքեղութեանց մէջ փայլելու պէտք ունի: Հարկ է որ մեր գրամագլխէն բաժին մը հանենք անոր համար, և քստառանգութեանդ մէկ մասը պիտի նուազի ի հարկէ: Արժանի՞ չէ միթէ շճանչցնել Մարգիկին անգրանկութեան այն իրաւունքն զոր ի բազմաց անկարեւոր նկատուած է: Խղճիդ խորհուրդ հարցուր: Զեմ կրնար աւելի պայծառ կերպիւ բացատրել և խնդրել ի քէն գաֆան եղանակաւ մը մի այնպիսի անձնուիրութիւն որ ընդ միշտ աղնութեան պիտի գատապարտէր. բայց կը յուսամ թէ՝ կը հասկնաս զիս այն պէս չէ:

Երկու խոշոր արտասուաց կայլակներ հոսեցաւ Մարկերիտի աշերէն, և այս անգամ ինք շատ լաւ գիտէր թէ՝ ինչու կուլար: Ամուսնութեան գաղափարին հետ, քող մը պատած էր իւր մտաց մէջ, զգացած էր թէ իր ան-

բացատրելի մելամաղձուութիւնն կը ծագէր սրտի պէտքերէ և բնական պահանջութմերէ զորս այժմ կը ընդուռըմարէր, Մարգիկունին ունկնդիր եղած միջոցին, տենչ մը, իւր անորոշ գառնութիւններովն հանդերձ: Եւ նոյն միջացին կը ծնէր տարօրինակ վիշտ մը այն կարելի և անծանօթ երջանկութեան վրայ ուսկից պէտք էր հրաժարիլ: Հարկ եղաւ յաղթել իւր կամաց և խեղդել այդ ներքին ձայնն: Հարկ եղաւ դիւցաղնական կամք մը մարելու համար այդ յոյն, որ գեռնոր ծագած էր պարտիութիւնն. Սըրբեց իւր արտօններն: Կոյլ ուժգնութեամբ մը պատրաստուեցաւ այն զոհութեան որու համար զինք կարող կը կարծէին: Հանդարտ և լուրջ, իր յուզումն յայտնի ընելով ձեռքն կարկառեց առ Մարգիկունին, ոչ նման այն աղջկան որ լըեալ լինելով կը փնտուէ մօր մը գուռանքներն: այլ գրեթէ վեհաշուռք շարժումով մը: իրեն թէ խոստովանութիւնն մը ընելու վրայ եմ զած լինէր, և ըստ հաստատամիտ ձայնիւ մը:

— Մայր իմ, հասկցայ: Հպարտ եմ ճանաչելուս համար պարտականութեան ուրախութիւններն: Զը պիտի ամուսնամամ:

Իրեն թէ՝ Մարգիկունին իւր կենաց մէջ ընելու բան մը չունէր. և այժմ որ իւր որդւոյն ապագայն ապահովեալ կը թուէր իրեն, հիւանդացաւ քիչ ժամանակէն վերջ և զգաց իւր մահուան մօտալուտ լինելն: իւր մօրը մնարին քով, և Մարգիկին ներկայութեանը, Մարկերիտ կրկին լիշեց այն խոստումն զոր ըրած էր:

— Ենորհակալ եմ, աղջիկս, ըստ Մարգիկունին: Այժմ հանդարտ կը ընամ մեռնիլ:

Մարգիկն զոր վարժեցուցած էին այլոց անձնուիրութեանն որպէս զի անձնանէր չը լինի, ընդունեց այդ զոհութիւնն առանց ու և է ընդգիւմագրութիւն մ'ընելու: Սակայն, կեանք կատարելապէս իւր սիրտն կարծ բացուցած չըլլալով, համուկցաւ թէ՝ իւր մօրը խօսքը, նպաստաւոր էր իրեն համար. կրնար խիստ ըլլալ Մարկերիտի և ստիպուեցաւ ըսել.

— Ենդ քո՞յր իմ:

(Եպուան կելլի)

(Մարգիկ.) ԺԱՆ ՌԻՇԼԻԷՆ

Մ. Գ. ՄՕԶԵՍԻՆ

ՏԵԼԻ ՃՈՐՃԻՒՆ ՍԵՂԱՆԸ

(Նախորդ Բէ-էն)

Բայց իւրաքանչիւրն իր վերջաբառնը պատրաստելու համար, մինչդեռ մին գլուխը քերելով, մին՝ ձեզունին քամերը համբելով և միւսը՝ թուղթին վրայ մրմրալով. ուղեղային երկանց ծնունդներ կը պատրաստէին, ասդին Տէլի ճօրճի ալ խելապտուկին խաբախը կորուսած և խելքը միտքը առշաբան տուած, իր թիրի լի լին կը կրրինէ ու կը կրրկնէ, առանց ուշ զնելու իր ընկերներուն հետեւեալ հատուածոց :

4

Շատ կարգալով Բօլ ու Քօտ, Մոռցա զաստուած գիք ու ճո՞տ, Յիշէ սակայն այն ճահէծ, Ուր կան ցցուած անբառ ի՞նչ. Զը նմանիր ուտել ճածուն, Կրկին լինիս անգ պարտածուն . . . :

2

Քեզ համար, ո՞հ, ապաստան է սատանի ճո՞տ, Զի առաջնորդ քեզ ընտրած ես. կախարդ մի ճո՞տ. Ի՞նչ հոգ մեզի, երր գլորիս մերթ ճահէծ, Ուր ծածկուիս, խորասուզուիլ, իր ըեւ մի ի՞նչ. Բանահիւսելն չը նմանիր շինել ճածուն, Գլուխդ պատռէ, բերանդ խփէ, ձեռք պարտածուն :

3

Ճօրճի փախուցեալ, բայց ակնօցն ի ճո՞տ. Տըգէտ, անխսհեմ, կարծեր զի՞նքու մի ճո՞տ լըկտի խօսքերով, կանցնէր մի ճահէծ, Եւ յոյժ յղփացած, չը աեսաւ այն ի՞նչ, Որ չար ու յղկուն՝ ի ճահճին ճածուն, Տէլի ճօրճին հոն՝ եռաւ պարտածուն :

Ճօրճի, այս վերջին հասուածին մէջ իր անունը ստեղ յիշուելէն կը խելափրի և լաւ ականջ կը գնէ, և երբ վերջին երկու տաղերն ալ կաւարտի, կակսի աղաղակել և ասել:

— Ի՞նչ, իմ վէպս ամբողջ վեց

տողի մէջ, և ի՞նչ չքնաղ զիւտ. Ես որ որ ճահճին մածուն, կը լինիմ տարածուն, Բայց պարզապէս աննման, սքանչելի, հրաշալի է այս գիւտը. յաղթուեցայ, յաղթուեցայ . . . թըրայլայլա, թրայլայլա, թալի, թալի, թրայլալա . . . :

Խեղձ Տէլի ճօրճի, այնչափ զուարծալի կը գառնայ, որ ներկայք անզուսպ խնդուքներու փոխորիկ մը յարուցանելով, կոկսին միաբերան երշել հետեւեալը :

Ճօրճի, ճօրճի, ճօրճաքիմու.

Մէ՛ թռէլանէս բուլիմու,

Ճօրճի սա՛լաքսիս թօնօմա

Ճօրճի նամին սէ լինէ

Տէլի ճօրճի այս փոխօրկին մէջ բոլորովին շուարելով հասկնալու նրբամաւթիւնը կունենայ թէ՛ առօք փառօք մատի վրայ եղած է այս բանը թէեւ քիչ մը իր անձնասիրութեանը կը դպչի և կոկսի հարմիկի, այլ սակայն ի՞նչ կրնար ընել, մանաւանդ որ անգամ մը օձիքը ձէռք տուած էր և ազատելու միջոց մը կը պակսէր միայն. ուստի ժամացոյցը կը նայի, և կէս գիշերը ժամ մը անցած ըլլալը պատրուակելով, պասմօնը խարմոշընելուն պէս կծիկը կը գնէ, առանց մնաք բարով մը իսկ ըսելու. իսկ մենք մարդագութեամբ և երթաս բարով ըսելէ վերջ. կը կնքեմք յօդուածնիս :

ՆԱՄԱԿ Ա.Ռ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

. . . խմբագիր .

Լոագրաց մէջ գոհութեամբ կարգացինք, Բանկալթի հաստատեալ Սայիսեան երկուսու փարժարանի Օժանդակի խնամակալուհեաց ընկերութեան մը կողմուիլն :

Արդարեւ խիստ արդիւնաբեր կը նայ լինիլ Համեստատիոյլ Տիկնանց այս միութիւնն, երբ մէկ սիրտ և մէկ հոգի անխոսոր բնթասան գէտ ի նպատակն :

Բայց անշուշտ, պիտի կարենան յաջողիլ իրենց այս ձեռնարկութեան մէջ քանի որ Գործադիր ժողովոյ Աստենապետութիւն հի բնտրած են Համեստատիոյլ Տիկին նախշիկ Մ Մարկոսեան, որոյ առաքիւնական ե բայ եղործական յատ, կութիւնը մանաւանդ գեղեցիկ սե-

ռին կրթութեան ջերմ փափաքողներէն մին լինելը, բաւական խրախոյս և ուղացոյց մը պիտի լինի իւր ընկերութեաց, որոց իւրաքանչիւրին ու սումնասիրութիւնն ու կրթասիրութիւնըն միանդամայն գնահատուած ու ճանչցուած է :

Հաճեցէք Տէր, սոյն երկասողը ի քաջալերութիւն, Զեր մօտակայ թերթիւնն մէջ հիւրընկալել :

22 մարտ 1889 Բերայ Կ. Ն.

ԱՊՐԻԼ ՊԻՐ

Մուգատատէմ եազտըզըզ վէհճ իւլէ, պաղը այլարըն պիրինճի կիւնլերինէ պիր կէսնա յանա վերիլիպ, պաղը ինըամթլարտա պուլուսուլտուղու կիպի, իշպու ապրիլ այլն պիրինտէ, պիր տիկէրինի ալտաթմաեա զիեատէսիլէ կայրէթ վէ արզու օլունուր, պունուն նէ մուհասէնաթը օլապիլիր օլուզունու պիլէմէեիզ. անճագ պու կիւն պաղը զէվալլըլարըն, շու պու թարաֆլարընտան ալտաթըլլպ, նէֆէս լէրիսի քէսիլէրէք էօթէ պէրի գօշուշալարը բէք թօհափ պիր մէնզարէ քեռապ իթմիլ իտի :

Հէլէ, կաղէթամըզը երքէն չըդարձագ իւղըէ, պու սապահ էրքէն մաթպաամըզա կէլտիկիզտէ, տահա գարուտան իշէրի կիրմէզտէն, կէնճ պիրի պիզի գարշըլութը :

— Էֆէստի: պէն փիլանճա թարագըտան կէլիերըմ, պու կիւն իշին պիր միւզէզլիյէ իհթիեաճընըզ վարըմը, օ հըզմէթի լութփէն պէնտէնիզէ իհալէ իտէսինիզ :

— Եաղնըշ գուզում, սէնի ալտաթմըշտը, պու կիւն Ապրիլ և օլուզունու պիլմէեօրմըզըն :

Կէնճ ատէմ գըզարարագ կիթտի: վէ պունա միւթէագըպ, տիկէր պիր գաշ քիշիլէր տահա կէլտիկիլ իսէտէ, պունլարըն նագլինտէն սարֆը նազար իտիպ, եալընըշ շու ալթիտէքի վազագը նազար քեափի ատտ իտէրիլ. շէօյլէ քիլ .

Ակիւտար սաքինէրինտէն գատըն պիրի, քէրիմէսինի ուղագ պիր մահալէ կէլին վէրմիլ վէ համիլէ օլուպ, պու կիւնլէրտէ վազը համլ իտէնէկինի պիլտիկինտէն, ախշամ սա-

պահ վէսվէսէ իլէ , աճապա նէ վա-
գըթ պիր հապէր ալաճազընը տիւշիւ-
նիւալ տուրմագտա իքէն , պիրտէ պու
սապահ էրքէն չա՛թ , չա՛թ , գարը տըր
չալընըր :

— Հուտու հանրմ , վար էկօ նա-
յիմ . օֆ . ինչուք էկալ նէ հոգիս պէ-
րանս էկաւ . . . թէզ , հիշ մի կենար,
հէմէն հագուելդ իլէն աղջկանդ էր-
թալը նայէ :

— Ի՞նչ կայ , խեր է հոգի :

— Խերը մէրը չիտեմ . ինծի անանկ
ըսէ ըսին , ես ալ էկայ խապարը կու-
տած կոր , կուզես կընա , կուզես մեր-
թար :

— Ամա ի՞նչ կայ հոգի , աճապա
աղջիկս պա՞ն մը էլաւ , զէրէ էրկու
օր է աշկս շատ կէշ կը խաղայ կոր:

— Չիտեմ ըսի եա . մինակ սա կի-
տեմ որ էրկու օր է խլեախ ցաւ կը
քաշէ կոր , աղա փեսադ ալ սա առ-
տու կանուխ լավութայի կընաց :

— Վույ աշկս քեօրնա օրթափ , աս
ի՞նչ ծուներ էր կըլիսուս էկաւ . . .
քա օտկս ծարքս տող էլաւ , ի՞նչ
ընեմ , շաշըմիշ ըրի :

— Մարիկ շաշըմիշ ընելու պան մը
չկայ . հէմէն հագուէ տէ ճամբայ ել-
լալդ նայէ :

— Քա փիսթանս ո՞ւր է , պօթինս
ո՞ւր է , հէմէն չը հանէի չը կատարէի
սա խապարը առնելուս . . .

Պու գատըն պէօյլէնէ կիթմէքտէ
օլսուն , պիզ կէլէլիմ գըզըն էվինէ :

Սապահ էրքէն , գըզըն էվինէ
տախի պիրիսի կիտիպ ,

— Հանըմը թող վար կայ :

— Ի՞նչ կայ , ո՞վ զըկեց քեզի :

— Պան մը պիտի ըսեմ ամա , առղ
էլլալու պան չէ . մայրիկդ քիշ մը պէ
քը աւրեր է տէյի տէ , վախիթ ալ
չունէի ամա , եէլ եէրէրէք էլայ է-
կալ . սա ի՞նչ թօհափ պան է :

— Իրաւ թօհափ պան է , հաժտա-

նայէ քի խայրը խապար մը պերես
ըսի . զէրէ խապար պէրողը վըադ պա-
րի . քեզի համար խարմախարը պաներ
է ըսեր տէ . զավալը կնիկը բէք տող
է ելեր , հէմէն վազնի վազն ձեզի էկաւ :

— Մեզի խապար պէրողն ալ մայ-
րիկիս համար խարմախարը պաներ
ըսաւ , անանկ է նէ պիրտէն պիրէ
մեռաւ ինչ եղաւ տէյի բէք տող է-
լայ , հիշ պանի մը չը նայեցայ հէմէն
ճամբայ էլայ :

— Քա վոյ , աճապա պան մը ե-
ղաւ , ասանկ պիրտէն պիրէ խապար
կալը թէքին պան չէ :

— Ճանըմ . տող էլլալու պան մը չը

կայ , մարդ չէ մի , քիշ մը քէքը աւ-

րեր է , ի՞նչ կըլլայ եղեր :

— Ոտքդ պագնեմ շիտակ ըսէ ,

ի՞նչ էղաւ . աճապա պիրտէն պիրէ

պան մը եղաւ :

— Տէրողորմեա՛ , կեցեր նայէ ինծի

ինչեր կըսէ . պօշլախըրտըներ ընելուդ

պիտի երթաս նէ ճամբայ ելլալդ նա-
յէ :

— Քա մութլախ պան մը կայ , չէ ,
ինչ ըսեն նէ ըսեն , մայրիկիս պան մը
եղած է . հայտէ տուտու , հագուէ
տէ մէյ մը քեզի հետ երթանը :

Պունչար տախի հազըրլանըլ հէ-
ման եօյա լըդ տըլար :

Պէրի թարափուան դէվալլը իհթի-
եար գատրնձազ իւսկիւտարտան վա-
րօրա րաքիպ օլարադ , գըզը խանէ-
սինէ վասրէ օլտուզու սըրատա , գը-
զը տախի իւսկիւտարա վալիտէսինին
իւսնէսինէ վասրէ օլուազ գարուեռ չա-
լար , լաքին թապիի գարու աչըլմազ .
պիր տահա . իրի տահա վէ թէքրար
չալար վէ էն նիչաեէ եանընտաքի
գօմչու գարենա լըդլապ .

— Վայ , բարի էս եկեր , հոս հը-
րամմէ :

— Մայրիկս ո՞ւր է , մայրիկս :

— Քա ի՞նչ էս եղեր , ճամբան վախ-
ցար ինչ էղար , էլէսիդ ըրէնկը նե-
աեր է :

— Քա հոգի պան մը չեղայ , մայ-
րիկիս էկայ ամա , ո՞ւր է , մայրիկս
ո՞ւր է :

— Ան ալ առտուն կանուխ ձեզի
էկաւ , խապար ըրեր էք եղեր , կա-
ցած ատենը տուռնէի տէ անանկ ըսաւ :

— Քա չէ հոգի , մենք խապար մա-
պար չըրինք , մեզի խապար էկաւ քի-
քէքը աւրեր է տէյի տէ , վախիթ ալ
չունէի ամա , եէլ եէրէրէք էլայ է-
կալ . սա ի՞նչ թօհափ պան է :

— Իրաւ թօհափ պան է , հաժտա-

նայէ քի խայրը խապար մը պերես
ըսի . զէրէ խապար պէրողը վըադ պա-
րի . քեզի համար խարմախարը պաներ
է ըսեր տէ . զավալը կնիկը բէք տող
է ելեր , հիշ պանի մը չը նայեցայ հէմէն
ճամբայ էլայ :

— Մեզի խապար պէրողն ալ մայ-
րիկիս համար խարմախարը պաներ
ըսաւ , անանկ է նէ պիրտէն պիրէ
մեռաւ ինչ եղաւ տէյի բէք տող է-
լայ , հիշ պանի մը չը նայեցայ հէմէն
ճամբայ էլայ :

— Քա վոյ , աճապա պան մը ե-

ղաւ , ասանկ պիրտէն պիրէ խապար
կալը թէքին պան չէ :

— Ճանըմ . տող էլլալու պան մը չը

կայ , մարդ չէ մի , քիշ մը քէքը աւ-

րեր է , ի՞նչ կըլլայ եղեր :

— Ոտքդ պագնեմ շիտակ ըսէ ,

ի՞նչ էղաւ . աճապա պիրտէն պիրէ

պան մը եղաւ :

— Տէրողորմեա՛ , կեցեր նայէ ինծի

ինչեր կըսէ . պօշլախըրտըներ ընելուդ

Պու սըրատա , նէրտիպանըն իւղէ-
րինտէ օժուրմուշ օլան 10 հաշընտա
պիր էրքէք չօճուղի լամբա գարըշարադ :

— Ասկէ աղէկ օր կըլլայ , ասոր
Ապրիլին մէկն է . . . :

Հէրսի պիր աղըզ

— Քա հա՛ . . . իրաւ անանկ . ա-
սոր ապրիլին պիրի՛ տի՛ր . . . :

Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

Ելէքթուոլիտ . — Նարի՛ջ , նարի՛նջ . — Կարմը-
րախուն իր տարափոխիկ հիւանդութիւն . —
Գրի ձևէ ի չպէս կարելի է հասկնալ
տիրող բնաւորութիւնը :

— Ի՞նչ է էլէքթուոլիտն : Պատասխա-
նը շատ պարզ է . էլէքթուոլիտն է
մարմինները տարբաղադրել ելեքտրա-
կան հոսանիւթի միջոցաւ : Այս եղա-
նակաւ ահա՛ բժիշկներն այսօր կը
գարմաննեն մեր հիւանդութեանց մե-
ծագոյն մասը :

Ամէնքս ալ գիտենք որ արիւնը ,
միսը և ոսկրները կազմուած են ած-
խածինէ , թժուածինէ , բորակածինէ ,
ֆօսֆօրէ և հանքային աղերէ զորս ե-
լեքտրական հոսանիւթի միջոցաւ չկա-
րելի է իրաւում բաժնել :

Կարենալ ծգրիտ գաղափար մը
տալու համար այս նորակերպ դար-
մանման վրայ , պիտի յիշեմ Տօքթէու-
Թութի հնարած դարերէն նկարութանական ան-
դամանաւունեան գեղեցիկ գործոյն մէջէն
ելեքթուոլիտի հետաքրքրական փորձ
մը :

Հիւանդ մը իւր որկորին մէջ վէրք
մը հանած էր . հետեւաբար չէր կըր-
նար կերակուրները կլանել խողովա-
կին նեղնալուն պատճառաւ . և ինչո՞ւ
նեղցած էր , որովհետեւ գնդերներն
ուռած և բորբոքած էին : Ասկէց յա-
ռաջ եկան կարգաւ մննդեան նուա-
զութիւն , զօրութեանց սպառում , վը-
զի և կուրծքի ցաւեր :

Ելէքթուոլիտն ի գործ դրուեցաւ .
Ելեքտրականնութիւնն ուղղակի կամ
անուղղակի աղդեց գործարանային
մարմնոյ վրայ , դադրեցուց նոյա ա-
ճումն և այրեց աւելորդ մօի կտոր-
ներն ։ Դեղեցիկ չէ բժշկութեան այս
յաղթանակն :

— Նարի՛նջ ուտելու եղանակին մէջ կը

գտնուինք . չարժէ՞ր այս գեղեցիկ և զովարար պատղոյն վրայ եւս խօսիլ մեր գիտական ուժներն մէջ : Ամէն անդամ որ Պօլսոյ պատղավաճառաց առջեւէն անցնիմ և կամ նարինջ վաճառզներուն ազդեցիկ ձայնն լսեմ, ո՞րքան անուշ կը հնչէ երբ ամրան ջերմ աւուրց մէջ լինիմք կը լիշեմ վալանսի, Բորթուկալի, Սիկիլիոյ և Ալճերիոյ պատուականնարինջներն . Չեմ մառնար նարինջներու պատմութիւնն և քաղի այն եղակներն որք կը տարբերին ըստ ազգաց : Հոկտեմբերն երբ գայ, արարք կ'ակսին քաղել պտուղն և յարդի վրայ տարածեալ պահել 4-5 օր . արանց օրականն 2 ֆրանք և կանանցն 1,50 ֆրանք . Զտումն կը կատարուի օղակներու միջոցաւ որոցմէ սարինջներն անցնելէն վերջ, ըստ իրենց մեծութեան, 1, 2, 3 թուակիրներն (տուաչեն, ընթերցող, այլ նարինջ) բարակ թղթոյ մէջ գրուելէն յետոյ, կը շարուին սնուուիներու մէջ որոց իւրաքանչւրն կրնայ 420 նարինջ բովանդակել : 4 թուակիրներն պարկերու մէջ կը նեառուին 1,000 նարինջն մէկ ծրար եղած :

Եւ գեռ ի՞նչ գործողութիւններ կը կատարուին մինչեւ այն վարկեանն, յորում կը գնենք նարինջը ճաշակելու համար : Սիրուն պտուղ, կը լիշեցնես ինձ բանաստեղծին .

«Ճանաչվո՞ւ այն երկեւ յորում ժաղկին առ բանաստեղծին» . . . :

—

Բարի խրատ մը տալ կուղեմ լնտանեաց մարց : Վարդախտն տարտփոխիլ է . տարափոխիկ իր ծագման վայրկենին մէջ ցկատարէլութեան շրջանն : Զդուշանանք մօտենալէ վարդախտի ենթարկեալ հիւանդաց : Անդզիոյ վարժարանաց միոյն մէջ, վերջին ամսոյս սկիզբներն, գասախոս մը յժեթեւ անհանգստութիւն մը կզգայ, ուժնէն կարծելով՝ չը շարունակեր գայսերն և երկու օր վերջ կը հաստատուի վարդախտն : իւր անհանգստութեան միջոցին ժամ միայն գասախոս մը կասած էր իւր աշակերտաց, որոց թիւըն կը հասնէր 27 ի . Աշակերտք իւրենց ուսուցչին օրինակին հետեւելու տրամադիր կը լինին ըստութենէն և ամենը կ'ենթարկուին վարդախտի :

—

Հերի՞ք այսքան լուրջ խնդիրներն . Քիչ մ'ալ մեր ուշադրութիւնն արբայ Միշօնին գտացնենք : Այս կրօնաւորն նոր գիտութիւն մը ստեղծած է, գեռամենուս անծանօթ : Դրին ձեւէն ճանաչել գրոզին լաւ կամ յուրի յատկութիւններն : Եթէ ճշմարիս է այս արւոեստն, ուրեմն գիւրին է ճանաչել մեր անձն, և մեր բարեկամները ու թշնամիները :

Արաբին այդ գիւրըն կարգացի . և կը նշանակեմ աստ աւենէն կարեւորներն : Ուզզագիծ գիրն կը լայտնէ հաստատամութիւն, խոչոր գիրն՝ վեհանձնութիւն, փարը գիրն՝ նրբամրտութիւն, օձաձեւ գիրն՝ երեւակայութիւն, անկիւնաւորն՝ խստութիւն, ստորագծեալ ստորագրութիւնն՝ հըպարտութիւն, բոլորակով մը վերջացածն՝ հաճոյականութիւնն, և ոլածածն գծով մը նշանակեալն՝ զուարթութիւն, կը բաւէ այսքանն : Այդ գիրքն կարգալէս ի վեր շուարած եմթէ ինչպէս գրեմ յօդուածներս : Կը վախնամ որ Պ. Դրաշարն պիտի հասկնայ յատկութիւններս :

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

լինձէ, հարէմիլէ պիրլիքտէ կիթտիք . սէօզ սէօլէեէճէք մէճալի օլմատը-զընտան, զաեէթլէ եավաշ լագըրտը իտիեօր իտի . բոլիսէր իլէ կէլէն պիրիսինէ, չարկըն, պիլտիկիմ տէլիլտին, պանա նիշին գըյտըն, տէտիլինի իշիթտիմ :

— Բոլիսէր իլէ կէլէնի թանըրմը-սընէզ :

— Հուզուրուրունուզտա եալան սէօլիէ-եէմէմ, պիզ օրատա ազլամագտան պաշգա պիր շէյ եաբմայօրտըդ, տըգ-գամթ էթմէտիմ :

Միւլէվլիքն աէվամ իթտիկի պիրախանէ կարսօնու իսթէֆօ ճէլպ իտիլտի :

Մէխս.—իսմին :

իսթէֆօ.—իսթէֆօ :

— Գա՞յ եաշընտասըն :

— Եիրմի :

— Նէ՛րէլիսին :

— Թէքիրտազլը :

— Նէ՛րէտէ չալըշըրսըն :

— Կալաթատա պիրախանէտէ :

(Միւլէվլիքիմէրի կէսօնթէրէբէք) . պունլարը թանըրմըրսըն :

— Թանըրմամ :

— Հիչ տիւքեանա կէ լմէտիլէր միւ-կէլմէտիլէր :

Միւտայի ումումի .— Միւթէվլ-ֆա պիրախանէյէտէվամ իթտիկինտէն լէլէյի մէզքիւրտէ նէ՛ զէման կէլուպ կիթտիկինի իխպար իշիւն ճէլպ իտիլմիշ :

Բէխս.— Անամ պիրինի սօրաճաղըդ տողրու սէօլէեէճէինէ եէմին էթ (եէ-մին իտիլտի) . տիւքեանընըզա պիր նուրի էֆէնտի կէլիր իմիշ :

— Ելլէթ, վուրուլուզուզու ախշամ կէլմիշ վէ թէքրար կիթմիշ իտի . սօն-րատան սաաթ ալթը ըատտէլէրինտէ պիր տահա կէլտի, իշկի իշտի, պօր-ճունու վէրտիքտէն սօնրա գալդաը կիթտի :

— Նէ՛ իլէ կիթտի :

— Կէօրմէտիմ :

Միւտայի ումումի .— Հէր կիճէ կէլիր մի իմիշ :

իսթէֆօ.— Հաֆթատա, օն պէշ կիւնտէ պիր կէլիր իտի :

Միւտայի ումումի .— Յըտան չըդ տըգտան սօնրա նէրէլէրէ կիթտիկինի պիլիյօր մը, օլապիլիր քի միւշթէրի կարսօնա կիթտիկի եէրի սէօլէր :

ԶԵՅՄԵ ՄԵՅՏԱՆԸ

ՃԻՆԱՅԵԹԻ

ԼԻՆ ՃԻ ՄՈՒՀԱՌԵՄՆ

(200 ԷՌԻ ՆՔԵՐԵԿԵՆ ՊՐԵԺԵՎԵ)

— Նէ՛րէտէ օժուրուեօրուընրդ :

— Սուլթան Մէհմէտ ճիվարընտա մէրհում նուրի էֆէնտինին խանէսինտէ միսափիրիմ:

— Նիշին ճէլպ իտիլմիշ .

Զապիթ քեաթիպի .— Նուրի էֆէնտի խաստիտանէտէ օլտուզու էսնատէ զիեւարէթէ կիտուուզ, քիւչիւք Աւլի մուվաճէհէ իտիլտիկի զէման հազրը պուլունմուշ :

Բէխս.— Հանըմ, սիզէ միւթէվէֆա նուրի էֆէնտի հագգրնտա պազը չէլլէր սօրաճաղըդ, էվիլտա տօղրու սէօլ-իէտէնիսիգէ եէմին իտիլտի :

(Եէմին իտիլտի)

Սըտիգէ հանըմ — նուրի էֆէնտի -նին խանէսինէ միսափիր կէլմիշ իտիմ . իրմէսի սապահ մէճրուհէն խասթա-խանէտէ պուլունտուզու խապէրի կէ-

—Պիմէեօրում :

Միւտտափ ումումի. —Վէլի չավուշ
տախի ճէլպ իտիլէճէքտի :

Զապթ քեաթիպի. —Շուհուտ բու.
սուլասընտա իսմի մուհարբէր տէյիլ
իտի :

Միւտտափ ումումի. —Օ հալտէ ի-
ֆատէսի օգունսուն :

Զապթ քեաթիպի պէյ թարաֆըն-
տան իֆատէլի մէզքիւրէ տախի դը-
րաաթ օլունուպ, մէկի. պօրունու Ա-
լիի թանըեռուպ, տիկէր Ալի վէ պար-
կիրճի եռուսուփ վէ Մէհմէտ շուրի է-
ֆէնտիլի թանըմատըլընը, վէ օ կիճէ-
տէ կալաթատա պազը մէյխանէլէրտէ
իշրէթ իթտիքտէն սօնրա, խանէսինէ
կիթմէք իւզրէ եօլա չըդարդընտա, Քա-
րա քէօյտէն Թօբհանէյէ կիտիլ իթի-
պարըլլա, սոլ ճիհէթտէ գալան պ ր
մէյխանէտէ իշրէթ իթմէքտէ օլան
մէրգում պօրունու Ալի, քէնտիսինի
մէյխանէյէ չաղըրտըլընտան օտա կի-
տիպ պիր գատէհ րազը իշտիքտէն
սօնրա, պազը էօնմէյէ պաշլատըլըն-
տան տէրհալ մէյխանէտէն չըդարագ
խանէսինէ կիթտիկինի, վէ Ալինին պիր
ըէֆիդի վար իտի իսէ տէ, շիմոի
թանըմայաճաղընը վէ պաշգա պիրու-
յի պիր մալիւմաթը օլմատըլընը պէ-
յանտէն իպարէթ տիր :

Րէֆիդ պէյ. —Պէօյիւք Ալինին եա-
նընտա պիր րէֆիդի պուլունտուղու-
նու վէ քիմ օլտուղունու թանըմատը-
լընը պէեան իթմէթ :

Րէիս. —Իսթիմա իչուն եալընըզ
միւտտափաա շահիտէրի գալուը :

Րէֆիդ պէյ. —Խայըը էֆէնտիմ,
միւտտափ ումումիլիք ճանիպինտէն
ճէլպ իտիլիլ տիկէր շուհուտ վար
տըր :

Բօլիս հաճի Սալիհ էֆէնտի ճէլպ
իտիլտի :

Րէիս. —Իսմինիզ :

Հաճի Սալիհ էֆէնտի. —Հաճի Սա-
լիհ :

—Քաջ եաշընտասընըզ :

—Քըրք պիր :

—Նէրէլիսինիզ.

—Կալաթալը :

—Հանկը մէզգիտէ պուլունույօր-
ունըզ :

—Ղալաթա :

—Սիզէ իքի Ալիէր հադգընտա
պազը չէլէր սօրաճաղըզ, տօղու-

սէօլէյէճէերնիզէ եէմին իտինիզ. (Եէ-
մին իտիլտի) :

Պէստէսիզ քիւչիւք Ալիիի միւթէ-
վէփա նուրի էփէնտի իլէ միւփաճէ-
հէեէ կէօթիւրտիւմ:

Րէիս. —Նուհուտ բուսուլասընտա
իսմի մուհարբէր տէյիլ :

Րէիս. —Նա՞սըլ օլտու, նէ սէօզ-
լէր ճէրիեան իթտի. սէօյլէյիսիզ :

Հաճի Սալիհ էֆէնտի. — Վօյփոտա
սէրգօմիսէրի Խայրի էփէնտի պէնտէսիզ
վէ էշրէֆ էփէնտիի մէճըուհա միւ-
փաճէհէ իշուն քիւչիւք Ալիի թէր-
փիզլէ խասթախանէնէ կէօնտէրմիլի
տի, մէճըուհա ճարհինի թանըեռուպ
թանըմատըլընը սիւալ իթտիկիմիզտէ,
Ալահատան պուլասըճա չափընլար,
թանըտըլըմ պիլտիյիմ ատէմէլէր տէ-
յիլսինիզ, պէսի պու հալէ գօյմաղա
սէպէպ նէ իտի տէտի. Ալի պապա
պէս միսէնի վուրտում, էյի տիգգաթէ-
իթ, պէսի նահագ եէրէ եագմա տէ-
տի, օրատա պուլունան գատընլար
պու սէօզի թէքըար իյլէտիքլէրինտէն,
մէճըուհ իքի իւչ տագիգէ թէնիտէն
սօնրա պէսի վուրան պազը գալքագլը
իտի. շախսընը բէք էյի տէր խաթըը
իտէմէյօրըմ. պունա պէսզէյօր իտի.
պիր քէրրէտէ պարկիրճիյէ իրայէ ի-
տինիզ տէտի. տույտուղում պունտան
իպարէթ տիր :

Միւտտափ ումումի. —Պիչարէի սօն
վագթընտա թէրէտտիւտէ տիւշիւր-
տիւքլէրինտէն պու սէօզիւ սէօլէյէ-
հէի թապիի տիր. պիր տէ էշրէֆ
էփէնտի վար տըր օտա իսթիճվապ ի-
տիլսէ :

Բօլիս էշրէֆ էփէնտինին մուհարէ-
մէյէ իտիսալը էմր իտիլտի իսէ տէ
քէնտիսինէ ճէլպնամէ վիրուտ իթմէ-
տիյինտէն պու կււն կէլմէտիյի պէեան
իտիլտի :

Միւտտափ ումումի. —Զաթէն պու
պապտէ շէհատէթ թէշիսիսէ քեափի
տիր :

Րէֆիդ պէյ. —Ասըլ իսթիմա' իտի-
լէճէք շուհուտուն էն մուհիմ իխպա-
րաթը միւքէլլիմէ պէրապէր օտատա
եաթանլար օլտուղու հալտէ հիչ պի-
րիսի ճէլպ իտիլմէմիլ. իրզարլարընը
թալէպ իտէլիմ :

Մաստուք Հու

ԷԼԱՆԱԹ

ՍԵՐՍԵՐԻ ԵԱՅՈՒՏԻ

Կ. էֆ. Պիպէրեան իշ պու ըօմա-
նըն նէշրինէ տախի պաշլամը օլուպ,
եարլնտան իթիպարէն բազար վէ եօր-
թու կիւլէրինտէն մաատա հէր կիւն
8 սահիփէտէն իպարէթ րէսիմի ճիւզ-
լէրի 10ար բարսուեա սաթըլաճագ տըր:
Ապօնէ պէտէլի իսթանպօլ իշին 70 վէ
թաշրա իշին 80 զուրուշ տըր:

ԱՂՋԹԱԳԻՐՔ ՊԱՐՏԵԶ ՀՈԳԵՒՈՐ

ՓԱՀԱՇԱՋԱՑԱՑ
(Պէրպէրեան Տպագր.)

Ընտիր թղթի վրայ, մաքուր
տպագրութեամբ, լաթա-
կազմ, կը վաճառուի

Երկու {2} զրուշ

Կը գտնուի Պէրպէրեան
Տպարան, Կ. Պ. Եսքի Զապ-
թիէ ճատտէսի, թիւ 61:

ԱՌԱՉԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Ցուրեց — Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հանդիսիս տպարանէն ի լոյս ընծայուե-
ցաւ Մեծ. Մ. Մամուրեան էփէնտիի սոյն
նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐ-
ՑԱՐԱՆ, մաքուր տպագրութեամբ և գե-
ղեցիկ կազմով:

Փոքր մանուկները, որք քերականը ա-
ւարտէլէ յետոյ չունէին իրենց կարողու-
թեան յարմար ընթերցանութեան գիրք
մը, ահաւասիկ սոյն պատկերազրդ ԸՆ-
ԹԵՐՑԱՐԱՆՆ պիտի ունենան այսուհետեւ,
որու մէջ պիտի գտնեն փոքրիկ պատմու-
թիւններ, ոտանաւորներ, հանելուկներ,
պիտանի գիտելիքներ, որք գեղեցիկ կեր-
պով գանակարգուած են աստիճանաբարար:

Կը յանձնարարենք Մեծ. դաստառուաց
սոյն ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆՆ, որու պակասը բա-
ւական ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր,
և զոր կը լեցնէ բազմահմուտ ուսուցիչն:
Կեդրոնատեղին է հանդիսիս տպարանն,
և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց
քով: Գինն է 2 զրշ. Հատ գնողներու գո-
հացուցիչ զեղչ կը մինի:

Յովհաննէս Յ. Պալրգճեան էֆէնտի ետղըխանէսի թէքրարէն Պիւեիւք Եէնի խանտա իւսօթգաթտա 38 նիւմէ բոլու օտակա նազլ իտէրէք քէմափիւս սապրդ հէրնէվի ումուրու թահ ըիրիյեէ վէ պիզզաթ իճրալի լէքեալէթի տավլիյեէ վէ միւմէյեիզլիք, վէ րույեէթի մուհասէպէ վէ սայիրէ ի. լէ իշմիզալ իթմէքտէ տիր :

Եիկիրմի պէշ սէնէտէն միւմէճավ գուղ տուր քի պուլունմուշ օլտուղու միւմժէլիք մէկմուրիյեէթլէրտէ, վէ խուսուսի իշէրտէ քէսպ իթահի թէճարիպի ատիտէ սէմէրէսի օլարագ, թարափընա միւրաճաաթ իտէն ասհապը մէսալիհի վէ խուսուսիրէ թէմէիզ վէ իսթինափը տափա զըմմնտա, թաշրատան իշ իհալէ իտէն գէվաթը սուհուլէթլի թարիգլէր վէ էմնիյէթպախ մուգավէլէրլէ խօչնուտ իթմէք. տէ իտուկինի պէեան իտէրիդ :

ՖՈԹՈԿՐԱՖ

ԳԱՐԱԳԱԾԵԱՆ ՊԻԼՍԵՐԼԵՐ

ԳՈՒԼԻ ԳԱՐԱԳ ՆՕ. 677

Միւշմէրիէրիմիդի մէմնոն գըլմագ, էսկիտէն պէրո մէսլէքիմիդ օլուսուտ ամ. մէնին մալիսմի, տիր : Պու տէֆո էվրօբան էն մէշչուր Փապ իդալուրընտան ձւլու բաէրէք, աթըլիցէմիզի տնոթմըլ օլուսուտ զտան, միւրաճաաթ իտէճէք միւշ թէրիլէր հէր հալտէ մէմնուն պահանդլա-

տըր : Գարագը համառ պիլէ րէ իմ չէ քիր : Զօնուդլար վէ չոդ տուրմալա թէնամ. միւլի օլմայ ուրու իշին, էն սան իւսիւրտէ (հնամա թէ սնէ) եւսնի միւշմէրիյի երմագ սրդրն թէսիմիէր չէրիլիր : Պաւնտան մաստա ՓօմօկրաՓ իշին է մէշչուր Գապրիդա. լ սրտան հէր հին, մաքենա վէ լէվազիմ թէ վէ էճլու կէթիրիմիրիլ ուպ, է վէն Գիյ ութէ և սթըլուր :

Միւրաճաաթ իտէնէրէ մէճճանէն տէրս վէրիլուպ, մէրագլը որ իշին 480 զրուտ բարտար մաքենապատ Փիրուխիթ օլունուր :

ՏՊԱԴԲՌՈՒԹԻՒԽ

Ն Շ Ա Ն Պ Ե Բ Պ Ե Ռ Ե Ա Ն

ՃԱՆՖԷՍՃԻ ԱԿԵՏԻՍ ՊԵՅԼԵՐԵԱՆ

ՍԹԱՆՊՈԼՏԱ. ԶԱՐՇՈՒԻ ՔԵՊԻՐԸ ՍԱՆՏԱԼ Պէջէսթէն ՌՕԴԱՂԸ ՆՕ. 7

Խապու մազագատա սիւեան վէ րէնկլի Փիսթ անլըգ, ճէնէզ իշին իրէքլի դու. մազարլըն էն էյի վէ կիւզէլ ճինսլէրի, կրան Փայլ Փրանսէ, արմիւր մէրվլյ. ենզ, սաթէն, լիոն, րէնկլի աթլազ, մանիւուգ չիշէքլի գտափիփէ, կարուիփ չըպ ւցլու գտափիփէ, գու էյի Փիսթ անլըգ, վէ իրէքլ կրան ատին գատրՓէլի պու. լունտուզունտան, միւրաճաաթ իտէճէք քետՓէլի բագպէթլու մէշմէրիէրն իշէք էմթանըն նէֆփ սուէմ վէ զարա իշին, վէ կէրէք Գիհաթլուրըն էնվէնիթին նէ լունու տ օլաճապլարը պէհան օլունուր :

Օ Գ Ր Ո Ւ Ա Ս Ա Ն

ԿԱԼԱԹԱ ԵՒԻՔՍԵՔ ԳԱԼՏԵՐԸՄՏԱ ՎՕՅՎՈՏԱ ԳԱՐԵԼՍԸ ՆՕ. 94

Պիւյիւք ատամ իշին, թազըմ է սիսէ շաքւթ բանթալոն, եէլէք 180 զր:

Զէշիալի շէնքլէրտէ սանթրաճլը թագ 120 զր

Իրէք վէ հունտան շէքիւ վէ պէշի ի իի. զէլ թագըմ 170 զր

Կիւմիւշի վէ թիւռիւն րէնկիւնէ սիւմ վէ չէք իւէ պիշմիի կիւզէլ թագըմ 200 զր:

Աֆէգէւատէ սիւսլի չուպուգլու վէ չէ կիւ իւէ պիշմիի զանթթ կիւզէլ թագըմ 240 զր

Անեիւք ատամ իշին սիեան չուհա վաս Փասոնէտէն տաեանագըր վէ իւզէ բարթիւսիւ 420 զր

Ծիչի իրէք, թէրզի պիշինի, սիւսլըւ թէք կիւզէլ վէ րէք մատ չուպուգլու թիւսիւ 220 զր

Իչի իրէք, տէք թիւեիւ վէ եա թիւ թիւն վէ եալսատ էէքթէրիկ էէնկինտէ գանէթ սիւսլի պիշմիի չուհատան բարթիւսիւ 220 զր

Անեան Փասոնէ բէտէնկօթ գօսթիւմի իւ զանթթ կիւզէլ չուպուգլու բանթալոն 240 զր

Պանժուր զօնթիւմի, սիեան վէ եա գանզգ, էէկիւտէ Փասոնէ, շէքիւնէ պիշմի կիւզէլ 200 զր

Իրէք եէլւկ պիշինի վէ սիւսլու 50 զր

Պիւեիւք ատամ իշին, չուպուգլու գաղ. մի աէն ըրթ լմազ բանթալոն 50 զր

Տիւզ քումաշտան չուպուգլու բանթօլոն զանէթ պիշմի վէ կիւզէլ 90 զր